TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Ngành Hải quan: Nhiều thách thức trong công tác chống buôn lậu, gian lận thương mại năm 2026

19:15 25/01/2026

Theo Cục Hải quan – Bộ Tài chính, trong năm 2026, công tác đấu tranh chống buôn lậu và gian lận thương mại, hàng giả, hàng kém chất lượng, hàng không rõ nguồn gốc… sẽ đối mặt với nhiều khó khăn thách thức. Bởi, ngoài các tuyến biên giới truyền thống, các hành vi vi phạm đang dần dịch chuyển vào không gian mạng.

Cụ thể, thông tin trước báo chí, ông Lưu Mạnh Tưởng, Phó Cục trưởng Cục Hải quan (Bộ Tài chính) cho biết, bước sang năm 2026, ngành Hải quan xác định thách thức mới từ thương mại điện tử. Cùng với các tuyến biên giới truyền thống, buôn lậu và gian lận thương mại ngày càng dịch chuyển vào không gian mạng. Các đối tượng lợi dụng sàn thương mại điện tử, mạng xã hội, dịch vụ chuyển phát nhanh để đưa hàng giả, hàng kém chất lượng, hàng không rõ nguồn gốc vào nội địa.

Bên cạnh đó, nguy cơ gian lận xuất xứ, chuyển tải bất hợp pháp, lợi dụng chính sách ưu đãi thuế và phân luồng hải quan tiếp tục gia tăng trong bối cảnh kinh tế phục hồi, xuất nhập khẩu tăng trưởng; vận chuyển trái phép hàng cấm, ma túy các loại xuyên quốc gia vẫn là "điểm nóng".

Lực lượng hải quan khám xét lô hàng nhập khẩu từ Canada về Việt Nam chứa thuốc lá nhập lậu (tháng 6/2025). Ảnh: KT

Đại diện Cục Hải quan cũng cho biết, toàn ngành sẽ tiếp tục bám sát chỉ đạo của Chính phủ, Ban Chỉ đạo 389 quốc gia và Bộ Tài chính, đẩy mạnh hiện đại hóa kiểm soát, tăng cường điều tra, xây dựng chuyên án lớn, liên ngành, xuyên quốc gia.

Trọng tâm là rà soát, hoàn thiện cơ chế, chính sách, bịt kín các kẽ hở pháp lý; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ, quản lý rủi ro, phân tích dữ liệu để nhận diện sớm hành vi gian lận. Đồng thời, tăng cường điều tra, trinh sát, xây dựng chuyên án lớn, phối hợp chặt chẽ với Công an, Bộ đội biên phòng và các lực lượng chức năng.

Ngoài ra, ngành Hải quan cũng chú trọng tuyên truyền, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật của doanh nghiệp và người dân; xây dựng đội ngũ cán bộ kiểm soát chuyên nghiệp, liêm chính, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

Ông Lưu Mạnh Tưởng, Phó Cục trưởng Cục Hải quan cũng cho hay, trong dịp Tết Nguyên đán 2026, hoạt động buôn lậu, vận chuyển trái phép hàng hóa qua biên giới có xu hướng gia tăng rõ rệt, khi nhu cầu tiêu dùng trong nước tăng cao, hoạt động xuất nhập khẩu sôi động.

Cụ thể, trên tuyến biên giới phía Bắc, các mặt hàng vi phạm chủ yếu là vải, quần áo, thiết bị điện tử, thực phẩm đông lạnh, gia cầm giống. Các đối tượng lợi dụng địa hình phức tạp, nhiều đường mòn, lối mở, tổ chức vận chuyển nhỏ lẻ,

chia nhiều chặng nhằm né tránh lực lượng chức năng. Tuyến miền Trung - Lào tiếp tục nóng với pháo nổ, xăng dầu, đường cát, rượu bia, động vật hoang dã và đặc biệt là ma túy.

Công chức ngành Hải quan kiểm tra hàng hoát xuất nhập khẩu. Ảnh: KT

Tuyến Tây Nam giáp Campuchia nổi lên tình trạng vận chuyển trái phép thuốc lá, mỹ phẩm, thuốc tân dược, pháo, đường kính; thậm chí phát sinh việc đưa người xuất cảnh trái phép phục vụ các hoạt động lừa đảo trực tuyến. Đáng chú ý, biến động mạnh của giá vàng trong nước và thế giới làm gia tăng nguy cơ buôn lậu, vận chuyển trái phép vàng, tiền tệ qua biên giới, cả trên tuyến đường bộ, đường thủy và hàng không, với thủ đoạn cất giấu tinh vi.

Để chủ động kiểm soát tình hình, Cục Hải quan đã ban hành Kế hoạch số 30141/KH-CHQ về cao điểm đấu tranh chống buôn lậu, gian lận thương mại và hàng giả trước, trong và sau Tết Nguyên đán Bính Ngọ 2026.

Theo đó, các đơn vị hải quan tăng cường bố trí lực lượng tại cửa khẩu đường bộ, cảng biển, sân bay, kho ngoại quan, tổ chức tuần tra, kiểm soát 24/7, nhất là ban đêm, ngày nghỉ, thời điểm giáp Tết. Các lô hàng, doanh nghiệp, tuyến vận chuyển có rủi ro cao được đưa vào diện kiểm tra trọng điểm.

Với sự chuẩn bị từ sớm, từ xa và quyết tâm cao, công tác chống buôn lậu của ngành Hải quan trong năm 2026 được kỳ vọng tiếp tục tạo chuyển biến rõ nét, góp phần giữ vững kỷ cương thị trường và an ninh kinh tế.

Về công tác chống buôn lậu, Cục Hải quan cho biết, trong năm 2025 toàn ngành đã phát hiện, xử lý hơn 19.123 vụ vi phạm, trị giá hàng hóa vi phạm ước tính 22.826 tỷ đồng. Số tiền thu nộp ngân sách nhà nước đạt 1.038 tỷ đồng.

Đặc biệt, trong tháng cao điểm toàn quốc đấu tranh chống buôn lậu, gian lận thương mại và hàng giả (từ ngày 15/5 đến 15/6/2025), các Chi cục Hải quan đã đồng loạt ra quân. Kết quả, toàn ngành phát hiện 1.593 vụ vi phạm, trị giá ước tính 3.901 tỷ đồng; ban hành 2.780 quyết định xử phạt, tổng số tiền thu nộp ngân sách 76,6 tỷ đồng.

Riêng các vụ việc liên quan đến hàng giả, hàng xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ, hàng ảnh hưởng đến sức khỏe người tiêu dùng, đã phát hiện 93 vụ, trị giá vi phạm khoảng 1.621 tỷ đồng.

Tuấn Ngọc